

ONTSLAGSTATISTIEK

Jaarrapportage 2008

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Directie Arbeidsverhoudingen
Mei 2009

Inleiding

Een arbeidsovereenkomst kan op verschillende wijzen eindigen. De gegevens in deze jaarrapportage hebben uitsluitend betrekking op de volgende twee wijzen waarop een arbeidsovereenkomst kan worden beëindigd:

- Door opzegging van de arbeidsovereenkomst met gebruikmaking van de ontslagvergunning afgegeven door een Centrum voor Werk en Inkomen (CWI);
- Door ontbinding bij een rechtbank (volgens boek 7.10 art. 685BW).

Ontslagaanvragen bij de CWI's en *ontbindingsverzoeken* van de arbeidsovereenkomst bij de rechtbank vormen naar schatting tezamen 4%¹ van het totaal aantal keren dat een arbeidsrelatie wordt beëindigd.

Andere wijzen waarop een arbeidsovereenkomst kan eindigen zijn:

- beëindiging van een uitzendcontract;
- ontslag tijdens de proeftijd;
- eindigen van de arbeidsovereenkomst van rechtswege (niet verlengd contract voor bepaalde tijd zonder opzeggingsbepaling; bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd; overlijden van een werknemer);
- met wederzijds goedvinden;
- ontslag op staande voet.

Deze rapportage bevat geen gegevens over deze wijzen van beëindiging van een arbeidsovereenkomst.

Alleen bij de gegevens van het CWI zijn verdere kenmerken van de betreffende werknemers, zoals geslacht, leeftijd, sector waarin men werkzaam is etc., en de redenen voor de ontslagaanvraag bekend. Van de ontbindingsverzoeken bij de rechtbanken zijn alleen de cijfers bekend over de aantallen ingediende en afgehandelde verzoeken. Hierbij is nadere analyse naar kenmerken van de betreffende werknemers daarom niet mogelijk. Ook de uitspraak (al dan niet toekenning van het verzoek tot ontbinding) is niet bekend. Geschat wordt dat ongeveer 98%² van de ontbindingsverzoeken bij de rechtbanken wordt toegekend en dus ontbinding van de arbeidsovereenkomst tot gevolg heeft.

De opzet van de rapportage is als volgt: eerst worden de totaalcijfers van CWI en Justitie over aantallen ontslagaanvragen en ontbindingsverzoeken weergegeven. Vervolgens worden de cijfers van de CWI gebruikt om een beeld te geven van de redenen voor de ontslagaanvragen en de kenmerken van werknemers voor wie een ontslagaanvraag is ingediend, respectievelijk afgehandeld en toegekend. Tot slot volgt het afhandelingsproces, en worden gegevens over de behandelingsduur en regionale verschillen weergegeven.

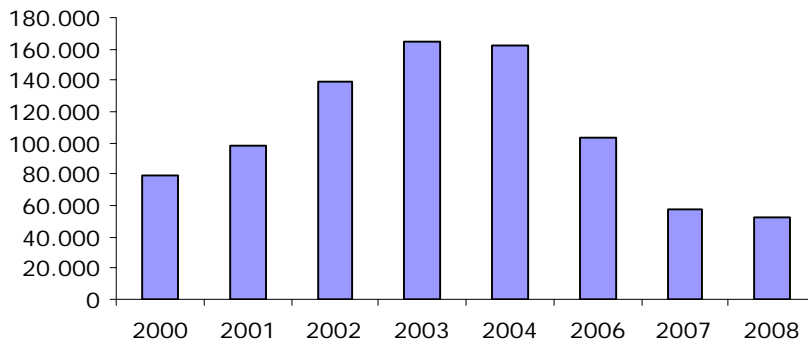
¹ Bron: CBS 2005 (minus uitzendbureaus en minus beëindiging wegens praepensioen én pensioen)

² Arbeidsrecht, februari 2004, Mr. C.G. Scholtes

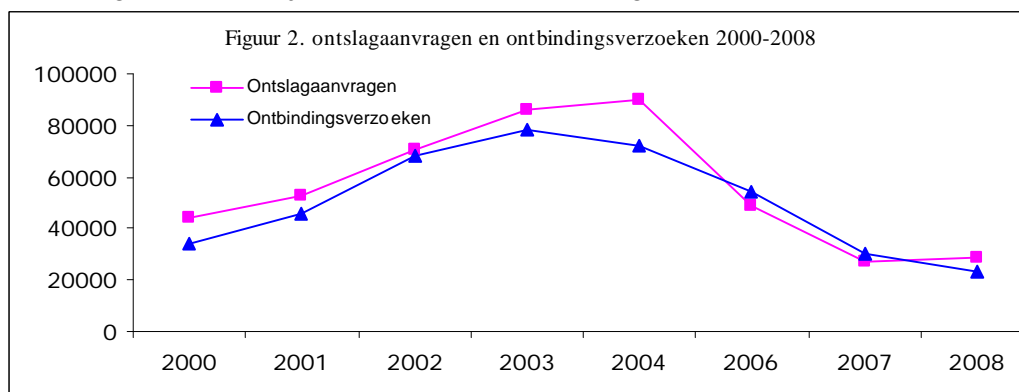
1 Totaal aan ontslagaanvragen³ en ontbindingsverzoeken⁴

Het totaal aantal keren dat een ontslagprocedure in gang is gezet bij de CWI dan wel de rechtbank (sector Kanton) komt in 2008 op 51.913. Ten opzichte van 2007 (57.430) is het aantal ontslagaanvragen en ontbindingsverzoeken tezamen met 9,6% gedaald.

Figuur 1. ontslagaanvragen en ontbindingsverzoeken 2000 - 2008

Bij de CWI werd in 2008 voor 28.357 werknemers een ontslagaanvraag ingediend; bij de rechtbanken werd voor 23.556 werknemers een ontbindingsverzoek voor de arbeidsovereenkomst ingediend. Het aantal ontslagaanvragen bij de CWI is ten opzichte van 2007 met 3% gestegen, het aantal ontbindingsverzoeken bij de rechtbanken is met 21% gedaald.

2 CWI

De hierna volgende cijfers hebben uitsluitend betrekking op de ontslagaanvragen bij de CWI. Achtereenvolgens komen het aantal ingediende aanvragen, het aantal afgehandelde en verleende ontslagaanvragen en het proces van afhandeling aan de orde. Ook worden de kenmerken van de betreffende werknemers (geslacht, leeftijd, bedrijfssector) en de reden voor ontslag in beeld gebracht. Hierbij dient rekening gehouden te worden met het feit, dat de aanvragen bij de CWI grofweg de helft van de onvrijwillige ontslagen voor werknemers met een vast dienstverband bedraagt (uitgezonderd het ontslag op staande voet), en naar verwachting geen representatief beeld geeft van alle ontslagen. De keuze van werkgevers om een ontslagprocedure via de CWI dan wel via de rechtbank in gang te zetten, hangt samen met de reden voor ontslag, de kosten die ermee gemoeid zijn, de kans op succes en de snelheid waarmee de procedure wordt afgehandeld. Het is daarom aannemelijk dat het totaalbeeld anders zou zijn wanneer ook van de ontslagen die via de rechtbank lopen de kenmerken van de betreffende werknemers bekend zouden zijn.

³ Gegevens zijn afkomstig van Centra voor Werk en Inkomen (CWI)

⁴ Gegevens zijn afkomstig van het Ministerie van Justitie

2.1 Ingediende ontslagaanvragen

In 2008 is door werkgevers voor 28.357 werknemers een ontslagaanvraag bij CWI ingediend. Het merendeel van de aanvragen betreft een aanvraag voor ontslag om bedrijfseconomische redenen (68%), hetzij individueel (51%) hetzij collectief ingediend (17%). Ruim een vijfde deel (22%) betreft arbeidsongeschiktheid en (10%) betreft niet-economische redenen (zie tabel 1).

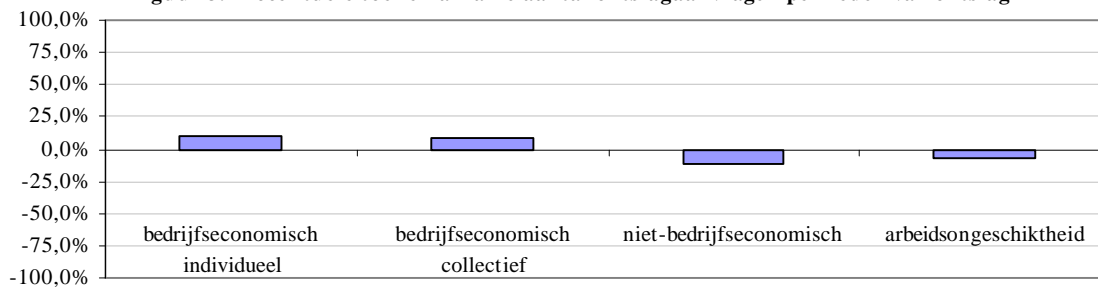
Collectief ingediende ontslagaanvragen zijn aanvragen die worden ingediend voor 20 werknemers of meer; de statistiek betreft het aantal werknemers.

Vergeleken met 2007 is het aantal ontslagaanvragen in 2008 met 3% toegenomen (zie tabel 1 en figuur 3).

Tabel 1: Ingediende ontslagaanvragen naar reden; 2008 t.o.v. 2007

Reden van ontslag	2007		2008		toe- / afname
	aantal	aandeel	aantal	aandeel	
bedrijfseconomisch individueel	13.203	48%	14.514	51%	10%
bedrijfseconomisch collectief	4.307	16%	4.702	17%	9%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>17.510</i>	<i>64%</i>	<i>19.216</i>	<i>68%</i>	<i>10%</i>
niet-bedrijfseconomisch	3.111	11%	2.747	10%	-12%
arbeidsongeschiktheid	6.706	24%	6.209	22%	-7%
onbekend	220	1%	185	1%	-16%
totaal	27.547	100%	28.357	100%	3%

Figuur 3. Procentuele toe- en afname aantal ontslagaanvragen per reden van ontslag

Ingediende ontslagaanvragen naar geslacht

Er zijn, in absolute zin, meer ontslagaanvragen voor mannen dan voor vrouwen ingediend. Relatief gezien echter (als percentage ten opzichte van het totaal aantal werknemers met een vast dienstverband), werd er voor vrouwen iets vaker een ontslagaanvraag ingediend dan voor mannen (respectievelijk voor 0,51 % van de vrouwen met een vast dienstverband tegenover 0,46 % van de mannen).

Net als in voorliggende perioden blijkt dat er duidelijke verschillen zijn tussen mannen en vrouwen wat betreft de reden van de ontslagaanvraag.

Bij vrouwen is het aandeel ontslagaanvragen wegens arbeidsongeschiktheid hoger dan bij mannen (respectievelijk 26% van het totaal bij de vrouwen en 18% van het totaal bij de mannen).

Bij mannen is het aandeel ontslagaanvragen wegens bedrijfseconomische redenen hoger dan bij vrouwen (respectievelijk 70% van het totaal en 65% van het totaal). Zie tabel 2.

Tabel 2 Ingediende ontslagaanvragen naar reden en geslacht in het 2008

redenen van ontslag	aantal			percentage	
	man	vrouw	totaal	man	vrouw
bedrijfseconomisch individueel	7.921	6.519	14.440	53%	49%
bedrijfseconomisch collectief	2.506	2.195	4.701	17%	16%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>10.427</i>	<i>8.714</i>	<i>19.141</i>	<i>70%</i>	<i>65%</i>
niet-bedrijfseconomisch	1.711	1.034	2.745	11%	8%
arbeidsongeschiktheid	2.711	3.497	6.208	18%	26%
totaal	14.939	13.330	28.269	100%	100%
Totaal in % van werknemers met vast dienstverband (2008)	0,5%	0,5%	0,5%		

exclusief reden en/of geslacht onbekend

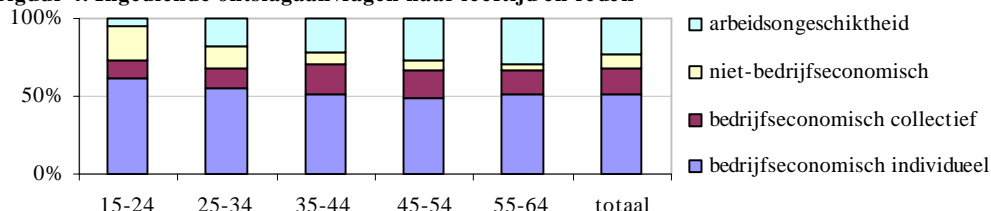
Ingediende ontslagaanvragen naar leeftijd

Voor oudere werknemers wordt naar verhouding vaker een ontslagaanvraag ingediend bij de CWI dan voor jongere werknemers.

Het percentage werknemers van 55 jaar of ouder waarvoor een ontslagaanvraag is ingediend ligt, ten opzichte van het aantal werknemers van die leeftijd met een vast dienstverband, op 0,8. Dat percentage ligt voor de andere leeftijdsgroepen tussen de 0,2% en de 0,6%.

Het aandeel van ontslagaanvragen met als reden arbeidsongeschiktheid is bij oudere werknemers veel groter dan bij jonge werknemers. Bij de jongere werknemers ligt het zwaartepunt bij de ontslagaanvragen op bedrijfseconomische redenen (zie tabel 3 en figuur 4).

Figuur 4. Ingediende ontslagaanvragen naar leeftijd en reden

Tabel 3 Ingediende ontslagaanvragen naar leeftijd en reden in 2008

in percentages	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	totaal
bedrijfseconomisch individueel	61%	55%	51%	48%	51%	52%
bedrijfseconomisch collectief	11%	13%	19%	18%	16%	17%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>73%</i>	<i>68%</i>	<i>70%</i>	<i>66%</i>	<i>67%</i>	<i>69%</i>
niet-bedrijfseconomisch	22%	14%	9%	6%	4%	8%
arbeidsongeschiktheid	5%	18%	21%	27%	29%	23%
totaal %	100%	100%	100%	100%	100%	100%
totaal aantal (N=)	1.264	4.463	7.739	8.662	5.841	28.172
totaal in % van werknemers met vast dienstverband (2008)	0,2%	0,3%	0,5%	0,6%	0,8%	0,5%

exclusief reden en/of leeftijd onbekend

2.2 Afhandeling van ontslagaanvragen

In 2008 zijn 22.730 ontslagaanvragen door CWI afgehandeld. Ten opzichte van 2007 (25.089 afgehandelde aanvragen) is dit een daling van 9%. Van alle afgehandelde ontslagaanvragen werd 81% verleend; 7% werd geweigerd en 12% werd ingetrokken.

Van de ingediende ontslagaanvragen wegens arbeidsongeschiktheid werd 89% verleend; van het aantal aanvragen wegens niet-bedrijfseconomische redenen werd 63% verleend (zie tabel 4).

Tabel 4 Afgehandelde ontslagaanvragen naar reden en resultaat in 2008

Reden van ontslag	afgehandeld	verleend	geweigerd	ingetrokken
bedrijfseconomisch individueel	10.716	78%	7%	15%
bedrijfseconomisch collectief	4.081	83%	3%	14%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>14.797</i>	<i>80%</i>	<i>6%</i>	<i>14%</i>
niet-bedrijfseconomisch	2.240	63%	20%	17%
arbeidsongeschiktheid	5.693	89%	7%	5%
totaal	22.730	81%	7%	12%

2.3 Verleende ontslagvergunningen

In 2008 werd voor 18.318 personen een ontslagvergunning verleend. Ten opzichte van 2007 (20.470 verleende ontslagvergunningen) is dat een daling van 11% (procentueel gezien ligt de verdeling resp. op 80,6% en 81,6).

Van de verleende ontslagvergunningen betreft 64% ontslag wegens bedrijfseconomische redenen, zowel individueel als collectief ingediend (respectievelijk 46% en 19%).

Arbeidsongeschiktheid is de reden bij 29% van de verleende ontslagvergunningen en niet-bedrijfseconomische redenen bij 7% (zie tabel 5).

Tabel 5 Verleende ontslagaanvragen naar reden in 2008

Reden van ontslag	procentuele verdeling
bedrijfseconomisch individueel	46%
bedrijfseconomisch collectief	19%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>64%</i>
niet-bedrijfseconomisch	7%
arbeidsongeschiktheid	29%
totaal	100%

Reden van ontslag en geslacht

Bij vrouwen is het aandeel ontslag wegens arbeidsongeschiktheid groter dan bij mannen: 32% van de verleende ontslagvergunningen voor vrouwen heeft als reden arbeidsongeschiktheid, tegenover 23% bij de mannen

Bij mannen is het aandeel ontslagvergunningen wegens bedrijfseconomische redenen groter dan bij vrouwen: respectievelijk 67% tegenover 62% van het totaal aantal door het CWI verleende ontslagvergunningen (zie tabel 6).

Dit beeld komt overeen met de man/vrouw-verschillen bij de ingediende ontslagaanvragen (zie tabel 2).

Tabel 6 Verleende ontslagvergunningen naar reden en geslacht in 2008

redenen van ontslag	aantal			procentuele verdeling	
	man	vrouw	totaal	man	vrouw
bedrijfseconomisch individueel	4.367	4.042	8.409	47%	45%
bedrijfseconomisch collectief	1.871	1.525	3.396	20%	17%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>6.238</i>	<i>5.567</i>	<i>11.805</i>	<i>67%</i>	<i>62%</i>
niet-bedrijfseconomisch	898	524	1.422	10%	6%
arbeidsongeschiktheid	2.192	2.899	5.091	23%	32%
totaal	9.328	8.990	18.318	100%	100%

Reden van ontslag en leeftijd

Bij oudere werknemers is het aandeel ontslag wegens arbeidsongeschiktheid duidelijk groter dan bij jongere werknemers.

Ter vergelijking: 34% van de verleende ontslagvergunningen voor werknemers van 55 jaar of ouder heeft als reden arbeidsongeschiktheid, tegenover 5% bij de werknemers van 15 tot en met 24 jaar oud.

Bij deze jongste groep is het aandeel verleende ontslagen wegens bedrijfseconomische redenen relatief hoog (zie tabel 8). Dit beeld komt overeen met de leeftijdsverschillen naar reden bij de ingediende ontslagaanvragen (zie tabel 4).

Tabel 7 Verleende ontslagvergunningen naar reden en leeftijd in 2008

redenen van ontslag	15-24	25-34	35-44	45-54	55+	totaal
bedrijfseconomisch individueel	62%	48%	46%	43%	46%	46%
bedrijfseconomisch collectief	12%	15%	21%	19%	18%	19%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>74%</i>	<i>63%</i>	<i>67%</i>	<i>62%</i>	<i>64%</i>	<i>64%</i>
niet-bedrijfseconomisch	21%	13%	7%	4%	2%	7%
arbeidsongeschiktheid	5%	23%	26%	33%	34%	29%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Leeftijd en geslacht

Uit tabel 8 blijkt dat het aantal verleende ontslagvergunningen naar verhouding toeneemt met de leeftijd van de werknemers. Het percentage verleende ontslagvergunningen ten opzichte van het totaal aantal werknemers in vaste dienst in de betreffende leeftijdsgroep, is het laagst voor 15- tot 24-jarigen (0,1%) en het hoogst voor 55- tot 64-jarigen (0,6%). Absoluut gezien zijn in 2008 meer ontslagvergunningen voor mannen dan voor vrouwen verleend door de CWI.

Gerelateerd aan het aantal werknemers in vaste dienst zijn er naar verhouding voor iets meer vrouwen ontslagvergunningen verleend dan voor mannen (0,34% versus 0,29%).

Vooraf voor vrouwen in de leeftijd van 55 jaar of ouder zijn naar verhouding veel ontslagen verleend: voor 0,7% van het totaal aantal vrouwen in vaste dienst in deze leeftijdscategorie.

Tabel 8 Verleende ontslagvergunningen naar leeftijd en geslacht in 2008

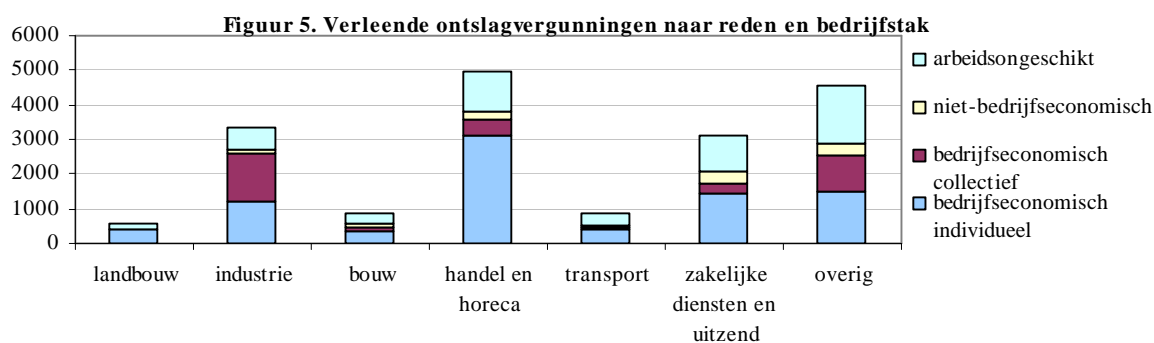
leeftijd	aantal verleend			als % werknemers in vaste dienst		
	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen	totaal
15-24 jaar	420	324	744	0,1%	0,1%	0,1%
25-34 jaar	1.294	1.321	2.615	0,2%	0,2%	0,2%
35-44 jaar	2.397	2.423	4.820	0,3%	0,3%	0,3%
45-54 jaar	2.892	2.988	5.880	0,3%	0,5%	0,4%
55-64 jaar	2.325	1.934	4.259	0,5%	0,7%	0,6%
totaal	9.328	8.990	18.318	0,3%	0,3%	0,3%

Bedrijfstak

In tabel 9 en figuur 5 is het aantal verleende ontslagvergunningen naar reden per sector weergegeven. Uit deze cijfers blijkt dat het aandeel verleende ontslagvergunningen wegens arbeidsongeschiktheid het hoogst is in de ‘overige bedrijfstakken’ (36%), op afstand gevolgd door de zakelijke dienstverlening en uitzend (33%), de bouw (35%) en de transportsector (38%).

Het aandeel verleende collectieve ontslagvergunningen om bedrijfseconomische redenen is voor de bedrijfstakken ‘industrie’ (41%) en ‘transport’ (9%) hoger dan voor de andere bedrijfstakken.

Uit tabel 9 blijkt verder dat het aandeel verleende ontslagvergunningen als percentage van het totaal aantal werknemers met een vast dienstverband in de betreffende bedrijfstak het grootst zijn in de landbouw, de industrie en de handel en horeca (0,4%).

Tabel 9 Verleende ontslagvergunningen naar reden en bedrijfstak in 2008

reden van ontslag	landbouw	industrie	bouw	handel en horeca	transport	zakelijke diensten en uitzend	overig	totaal
bedrijfseconomisch individueel	70%	36%	43%	62%	45%	47%	32%	46%
bedrijfseconomisch collectief	0%	41%	13%	10%	9%	9%	23%	19%
<i>bedrijfseconomisch totaal</i>	<i>70%</i>	<i>77%</i>	<i>56%</i>	<i>72%</i>	<i>54%</i>	<i>56%</i>	<i>56%</i>	<i>64%</i>
niet-bedrijfseconomisch	4%	3%	9%	4%	8%	11%	8%	7%
arbeidsongeschikt	27%	19%	35%	24%	38%	33%	36%	29%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
totaal aantal N=	561	3.345	866	4.982	887	3.113	4.564	18.318
totaal in % van werknemers met vast dienstverband (2009)	0,4%	0,4%	0,2%	0,4%	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%

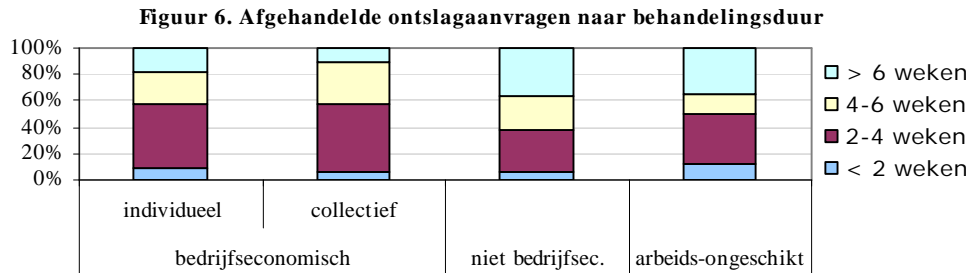
2.4 Proces van afhandeling van aanvragen

Behandelingsduur

Binnen 6 weken is 77% van de ontslagaanvragen afgehandeld.

Vooraf ontslagaanvragen om bedrijfseconomische redenen, zowel individueel als collectief aangevraagd, worden relatief snel afgehandeld (respectievelijk 82% en 89% van deze aanvragen wordt binnen 6 weken afgehandeld).

Ontslagaanvragen in verband met arbeidsongeschiktheid en niet-bedrijfseconomische redenen nemen langere tijd in beslag: respectievelijk 65% en 64% daarvan wordt binnen 6 weken afgehandeld (zie figuur 6 en tabel 10).

Tabel 10 Afgehandelde ontslagaanvragen naar behandelingsduur in 2008

behandelingsduur	bedrijfseconomisch			niet bedrijfsec.	arbeids-ongeschikt	totaal
	individueel	collectief	totaal			
< 2 weken	9%	6%	8%	7%	11%	9%
2-4 weken	49%	52%	50%	30%	38%	45%
4-6 weken	24%	31%	26%	27%	15%	24%
> 6 weken	18%	11%	16%	36%	35%	23%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%
binnen 6 weken	82%	89%	84%	64%	65%	77%
totaal N=	10.716	4.081	14.797	2.240	5.693	22.730

Regionale gegevens

De afhandelingsduur van de aanvragen is enerzijds afhankelijk van het aandeel ontslagaanvragen vanwege arbeidsongeschiktheid (deze duren langer), maar is ook regionaal bepaald. Voor de CWI's geldt dat 75% van de ontslagaanvragen, exclusief de aanvragen met als reden arbeidsongeschiktheid, binnen een termijn van 6 weken afgehandeld moet worden.

Alle van de zes districten voldoen aan deze verplichting.